

ТОНГ ЮЛДУЗИ

Ўзбекистон болалари ва ўсмирларининг газетаси

Газета 1929 йил 1 августдан чиқа бошлаган

№ 20 (66249)
2000 йил 18 май.

Сотувда эркин нархда

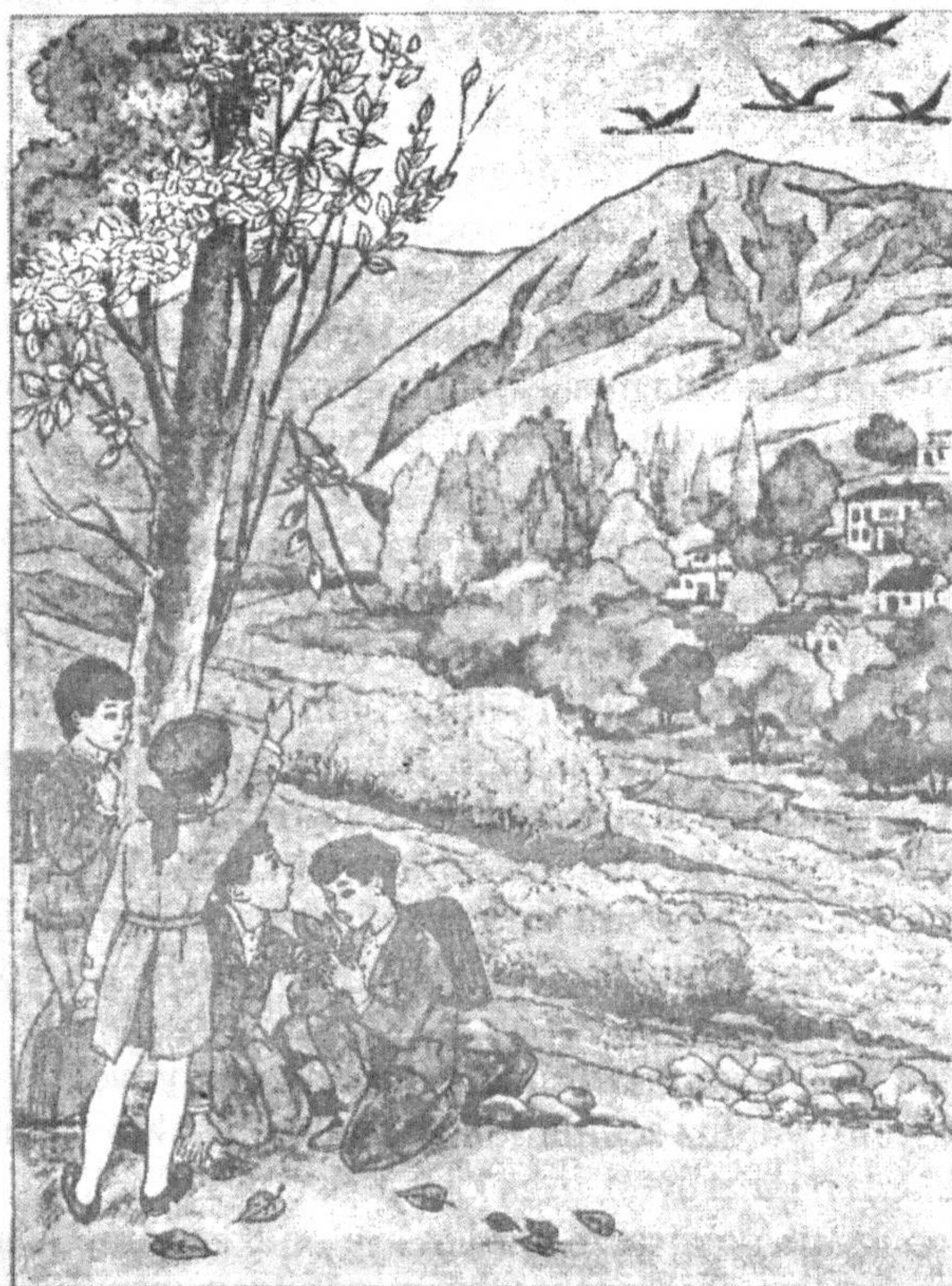
СТИПЕНДИЯ ОЛИШГА КИМ МУНОСИБ?

Қишлоқ фуқаролар йиғини раисаси Хумор опа Ҳамроева энг иқтидорли ўқувчига 1200 сўм миқдорида стипендия берамиз, дедилар. Кўп ўтмай қишлоғимиздаги бешта мактабнинг энг аълочи, жамоатчи ўқувчилари «Мактабнинг тарихини биласизми?», инглиз тилида суҳбат, математик савол-жавобларда билимлар баҳсига киришдилар ва ғолиблик учун курашда синфдошимиз Нафиса ҳаммадан ҳам билимдон эканини исботлади.

Нафиса жуда камтарин қиз. Бу камтарлик уни камолот сари етаклашига ишонаман.

Марғуба ҲАЙИТОВА,
Бухоро вилояти Гиждувон
туманидаги
49-мактабнинг 8-«В» синф
ўқувчиси.

Сиз тағтилма тайёрмисиз?

ШЕЪРИЯТ – ДИДГА ТАРБИЯТ

7-«Б» синфида ўқийдиган Гулнора Раҳматовага мактабдошларимиз ҳавас қилишади. Чунки у ақлли, одобли бўлиш билан бирга барча фанлардан аъло баҳоларга ўқийди.

Яқинда мактабимизда «Ифодали ўқиш» кўрик-танлови бўлиб ўтди. Унда барча шеърят мухлислари ўзлари ёдлаган шеърларини ифодали ўқиб бердилар. Гулнора эса 560 та шеърни ёддан айтиб бериб, ҳаммамизни лол қолдирди. Энг кам шеър ёдлаган ўқувчи 100 та шеър айтиб берди.

Адабиёт ўқитувчимиз, шеърят инсоннинг дидини тарбиялайди. Уни гўзаллик, эзгулик сари етаклайди. Шеър ёдлаш эса хотирани мустаҳкамлайди, дейдилар.

Феруза РАВШАНОВА,
Бухоро вилояти, Гиждувон
туманидаги 8-иқтидорли болалар
мактаб-интернатининг 10-синф
ўқувчиси.

Болалигим қолди ортимда...

Болалигим қолди ортимда,
Ўн еттида ёшгинам ҳозир.
Катта ҳаёт йўли олдинда,
Катта ҳаёт пешвоз, мунтазир.

Устозларим оқ йўл тилайди,
Кузатаркан мактабдан бугун.
Ҳаяжонга қалбим белаёйди,
Узатаркан мактабдан бугун.

Севинчданми, кўзимда шабнам,
Дилда меҳрим – боқаман ҳайрон.
Чин дўстлик ё муҳаббат, билмам.
Юрагимда бир ажиб туғён...

Азиз ўқувчилар!

Мактаб билан хайрлашув кунига оз вақт қолди. Сиз унга қандай тайёргарлик кўраясиз? Совға – саломлар, кийиниш шаҳар айланиш... деганларидек. Сизнинг баҳс, мунозарали хат ва кўнғироқларингизни кутамиз.

ОЛАМ ҚЎШИҚҚА ТЎЛСИН

Мактабимизда айниқса мусиқа фанига алоҳида эътибор берилади. Шунинг учун катта қизиқиш билан мусиқа дарсини кутамиз. Мусиқа ўқитувчимиз Н.Одилов дарс соатларимиздан ташқари мусиқа тўғараклари ҳам ташкил этганлар. Унга мусиқага қобилияти бор болалар жалб қилинган. Афғон рубоби, дутор, доира, танбур, гижжак чалишни ҳам тўғаракда ўрганамиз. Устозимизнинг мақсадлари биз ёшларни мусиқа санъати орқали жаҳонга танитиш. Ҳар гал мусиқадан сабоқ олганимда «Олам қўшиққа тўлсин» деб кўяман.

Нозима САИДОВА,
Бухоро вилояти, Гиждувон туманидаги
4-мактабнинг 7-«А» синф ўқувчиси.

ҚАНИЙДИ...

Газетанинг 15-сониди «Мусиқа-қалб гўзаллиги» мақоласини ўқиб чиқдим. Унда «Мактабнинг мусиқа дарси қандай ўтилади? Ундан кўнглингиз тўладими?» деган саволлар берилган эди.

Йўқ, кўнглимиз тўлмайди. Мен куй-қўшиқни жуда севаман. Санъаткор бўлишни орзу қилардим. Бироқ, орзулар орзулигича қолди.

Ҳозирги кунда тумандаги 3-мактабда она тили ва адабиётдан дарс бераман. Ҳамон мени мусиқа тарк этмайди. Қанийди, мен ишлаётган мактабимда мусиқа дарслари кўпайиб болалар қалбини янада шод этса. Чунки кўп ўқувчилар мусиқани яхши кўришади. Уларга фақат озгина эътибор, шароит керак.

Акс-садо

Ўзингда мутахассис бўлмаганидан кейин, узокдан, қўшни қишлоқдан бир соат учун мусиқа ўқитувчиси келармиди? Қанийди бизда ҳам мусиқа бўйича гуруҳлар ташкил этилса. Қанийди... Ёки «қанийди»дан нарига ўтолмаймиканман-а?..

У. РАҲМАТОВА,
Жиззах вилояти, Бахмал туманидаги
3-мактаб ўқитувчиси.

ХАЛҚ ҚАҲРАМОНИ

Салом, севимли газетамиз «Тонг юлдузи»!

Сенга биринчи маротаба мактуб йўллаяпмиз. Ҳар сафар газетани янги сонини олганимизда талашиб-тортишиб, диққат билан ўқиб чиқамиз. Қизиқарли ва қувноқ саҳифаларинг барча ўқувчиларни ўзига бир зумда жалб қилиб олади.

Синфдошлар биргаликда сенга Хўжа Насриддин ҳақида билган маълумотларимизни йўлладик.

Халқимизнинг ҳажвий қаҳрамони Хўжа Насриддин ҳақида кўп латифаларни билсангиз керак.

Хўжа Насриддинни барча мактабларда турлича аташар экан. Масалан, Озарбайжонда Мулла Насриддин, Тожикистонда Мулла Мушфиқ... Ҳа, Хўжа Насриддин халқ қаҳрамони! Сиз нега уни бундай номланишини билгандирсиз-а?..

Самарқанд вилояти, Ургут туманидаги 84-мактабнинг 7-синф ўқувчилари.

ҲАМ КУЮНИБ, ҲАМ СУЮНИБ

Биз Пиллол қишлоғида яшаймиз. Қишлоғимизда 1998-99 ўқув йилида катта аҳамиятга молик бўлган янгилик рўй берди. 8-10 йиллардан буён битмай ётган янги мактаб биноси 2-3 йилда қуриб битказилиб, фойдаланишга топширилди. Янги мактабнинг ишга тушиши қишлоғимиз аҳлини бир томондан қувонтирса, иккинчи томондан... Келинг яхшиси бир бошдан сўзлаб бера қолай. Мактаб биноси проект бўйича 420 ўринга мўлжалланган бўлсада, 320 ўринли бино фойдаланишга топширилди. Ваҳоланки мактабимизда ҳозирги кунда 530 нафар ўқувчи таълим-тарбия олмақда.

Янги мактаб биноси тантана билан очилди. Аммо хурсандчилигимиз узоққа чўзилмади. Чунки мактабда байрам, тантаналар ўтказиш учун зал ҳам, спорт зали ҳам йўқ экан. Қурилиш мутасаддилари «мендан кетгунча, эгасига етгунча» қабилида иш тутишгани аён бўлиб қолди. Янги бинога сифмаган ўқувчиларимиз ҳали ҳам эски мактабда ўқишяпти. Савобталаб акаларимиз бир яхшили қилишдию, янги мактабда спорт зали, тадбирлар зали бўлиши лозимлигини унутган кўринишади.

Ушбу йилдан бизнинг ҳам умидларимиз катта эди. Мана йил яримлаб қолди ҳамки ҳамон эътибордан четдамиз...

Сизларга катта умид ва ишонч боғлаб,

Саодат РАШИДОВА.
Оқдарё туманидаги 7-ўрта мактаб етакчиси

Bir maktabdan qo'sh maktub YANGI QADAM

Maktab davri qanday qiziq voqealarga boy bo'ladi. Men ham 4-sinfim bilan hayrlashmoqdaman. Essiz, meni yana birinchi ustozim o'qitganlarida edi. Ustoz sizni hech qachon unutmayman.

Sinfdoosh, endi biz bir yoshga ulg'aymoqdamiz. 5-sinfga qadam qo'yamiz. Biz ko'nikib qolgan birinchi ustozimiz o'rnida endi bir nechta murabbiylar dars o'tadilar. Biz mustaqil o'quvchilar qatoriga qo'shilamiz.. Dugonalarim Nargiza, Muxlisa, Dildora, Gulnoza, Zulxumor, Barnolar a'lo baholarga o'qiydilar. Barchamizning olam-olam orzularimiz bor. Inson niyatiga yetishish uchun mehnat qilishi kerak,- deyдилar ustozimiz Kamolova Jamila opa.

Dilobar MUSAJONOVA,
4-«B» sinf o'quvchisi.

ZUHRO YULDUZ

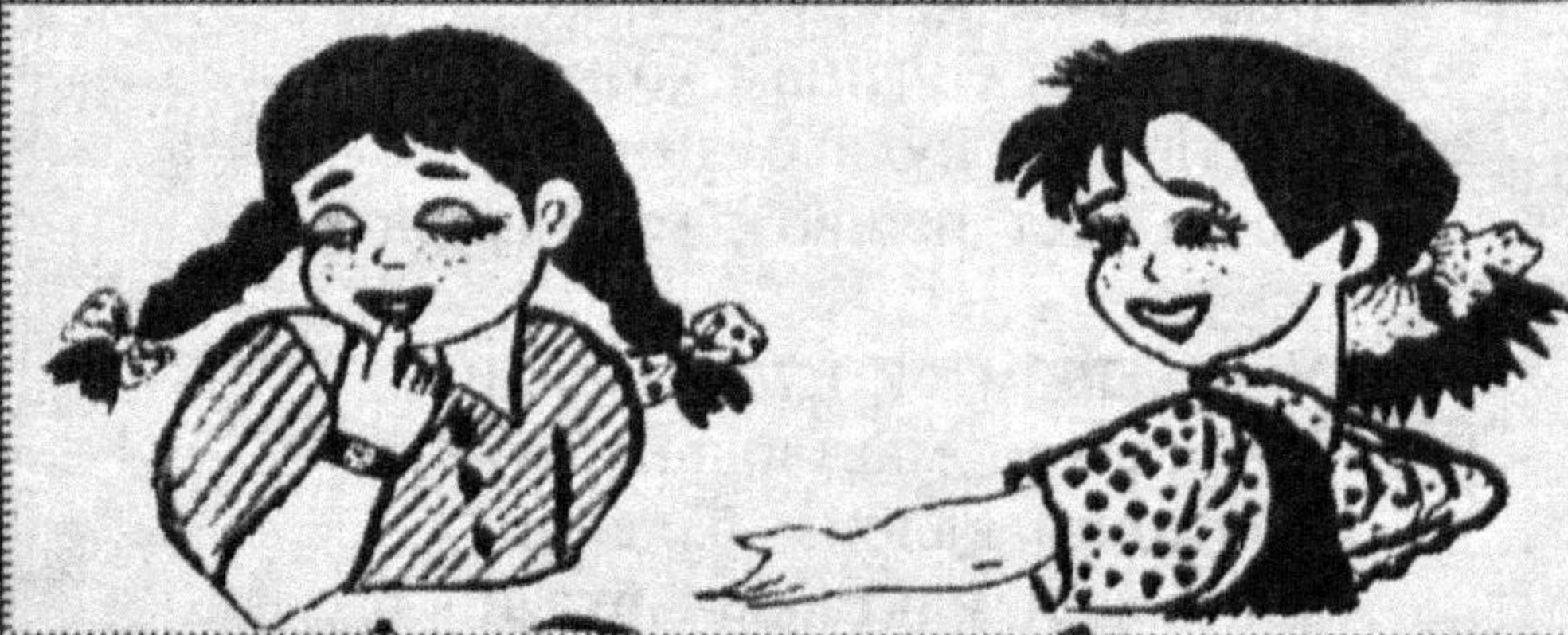
Ko'chaga chiqdim. Hamma yoq jim-jit. Mayin shamol esyapti, huddi kokillari uzun qizlar sochi silkinayotgani kabi. Uyimiz yaqinidagi tepalik ustiga o'rnatilgan haykal laylaklar men tomonga uchib kelayapti. Quvonib ketdim, laylaklar ustiga o'tirib parvoz qildim. Men osmonda muallaq turib sayrayotgan to'rg'ayni ko'rdim. Borgan sari tepaga uchayapman. Bir vaqt qarasam, zuxro yulduzi yonida turibman.

-Yulduz, men senga havas qilaman. Senga hamma havas qiladi. Sen bilan tonglar otadi: Hammani ko'lasan, hamma narsadan xabardor bo'lasan. Men hovliga chiqib supurmoqchi edim. Tepalikdagi laylaklar meni sening oldinga olib kelishdi.

-Ha, men seni taniyman. Sen Gulnozasan-ku. Har kuni tongda darvozalarni ochasan, ko'chalarni supurib, gullarga suv quyasan. Men esa bu yerda hech narsa qilmayman. Siz odamlarga mazza, bir-biringizga mehribonsizlar. Bir-biringizdan xabar olasizlar. Men esa yonimdagi yulduzlardan xabar ololmayman. Ko'zimning nurlari yoritadi olamni.

Yulduz olamga nurlarini taratdi, sochlarini yoydi. Men va ikki laylak zuhro yulduz sochlarida arg'imchoq uchib yerga tushdik. Laylaklarga rahmat aytib, uyga kirib gullaringa qaradim. G'unchalar chaq-chaq etib ochilyapti. Birdan uyg'onib ketdim, tushim ekan-da, deb hovliga chiqsam, gullarim ochilgan, osmonga qarasam zuhro yulduzi menga jilmaygandek bo'ldi.

Gulnoza MUSAJONOVA,
Toshkent shahar, Abu Rayhon Beruniy nomli
243-maktabning 6-D sinf o'quvchisi.

ТУШДАГИ ҲАҚИҚАТ

Бир кун айвонимизда китоб ўқиб, мудраб қолибман. Элас-элас ёдимда, қалдирғоч — хосиятли куш деб ўқиганим. Тушимда айвонимиз қошига бир қалдирғоч учиб келиб, тилга кириб менинг атрофимда айланарди. «Мен қалдирғочлар маликаси бўламан, рухсат берсанг, айвонингга ин курсам»...

Шу тобда мени ҳаяжон билан уйғотган синглимнинг қувноқ овозидан уйғониб кетдим. «Опа, тулинг, қаранг, бизнинг уйга қалдирғоч ин қурапти». Не кўз билан боқайки, чиндан ҳам икки қалдирғоч айвонимиз устунига ҳашак тўплаб уя қурапти.

Тушимдан роса ажабландим. Тушдаги баъзи воқеалар ўнгда рўй бериши рост экан-да.

ҲАБИБА ЖАЙНОҚОВА,
Ховос туманидаги
21-мактабнинг 5-«А»
синф ўқувчиси.

«ҒАРОЙИБ МАКТАБ»НИ ЎҚИНГ

Ўқитувчимиз ҳамиша «китобни танлаб ўқиш керак» дейдилар. Мен ҳам синфдошларим қатори тарихий китобларнигина танлаб-танлаб севиб ўқийман. «Улуғбек ҳазинаси», «Ўткан кунлар», «Юлдузли тунлар», «Навоий» каби асарлар севимли китобларим сафини Тўхтамурод Рустамовнинг «Ғаройиб мактаб» қиссаси ҳам тўлдирди. Ушбу китобнинг содда, раvon тили ўқувчини ўзига озон жалб этса, мавзуси ҳам болаларбоп экан.

Сиз ҳам бу китобни албатта топиб ўқинг. Китоб жавонингиз яна бир янги асар билан тўлганидан шод бўлинг.

Феруза МУРОДОВА,
Наманган вилояти,
Чортоқ туманидаги Мирзо
Улуғбек номидаги 22-
мактабнинг 8-«А» синф
ўқувчиси.

ШОГИРД КАМОЛИ- УСТОЗ КАЛОМИДАН

Машхура опа Иброҳимова бизнинг синф раҳбаримиз. Синфдаги барча болалар устозни жуда яхши кўрадилар.

Чунки ширин сўз, меҳрибон ва ўз касбини фидоийси бўлган устозни ҳар кун соғинсак арзийди. Мактабда алгебра ва геометрия дарсини ёмон кўрадиган ўқувчилар ҳам устоз сабаб бу фанга меҳр кўйган.

Заҳматкаш устоз доимо бизни ўз фарзандларидек кўрадилар. Келажакда яхши инсон бўлишимизга, халқимизга фойдали ишлар қилишимизга ишонадилар. Шунинг учун ҳам биз Машхура опамизга соғлиқ омонлик тилаб юрамиз. Мактабимизда кўп йиллар ишлаб, шогирдлар камолини кўришларини тилаймиз.

НИГОРА НАЗАРОВА,
Наманган вилояти
Наманган тумани,
13-ўрта мактаб 7-«Б»
синф ўқувчиси

ҚУВНОҚЛИК - ЁР БЎЛСИН!

Пойтахтимиздаги Акмал Икромов тумани 252-боғча-мактаб мажмуасида «Соғлом авлод-келажакимиз пойдевори» деб номланган тадбир бўлиб ўтди. Тумандаги барча боғча тарбияланувчилари, услубчилар, халқ таълими ходимларига болажонлар спорт ўйинларида эпчилликларини кўрсатишди. Синнов учун берилган савол-жавобларда билимдонликларини, қўшиқлар айтиб рақсга тушишда маҳоратларини намоиш қилишди. Тадбир баҳона, болалар ясаган юмшоқ ўйинчоқлар кўргазмаси ҳам меҳмонларда яхши таассурот қолдирди.

Боғча-мактаб мажмуасида 12 та гуруҳ бўлиб, олти нафарида боғча тарбияланувчилари бўлса, олтитасида 1-4-синф ўқувчилари таҳсил олади. Унда 170 дан зиёд болалар тарбияланадилар.

Ушбу масканда спортнинг кўплаб турлари бўйича тўғарақлар ташкил қилинган. Айниқса, бокс тўғарагини алоҳида айтиб ўтиш мумкин.

Боғча мудираси - Фарида Ғозиева, услубчи - Наргиза Раупова, тарбиячилар - Марҳамат Қайумова, Зумрад Аҳмаджонова, Жамила Азимова кабилар тарбиячи опаларга бир-бирлари билан тажриба алмашишга имконият яратдилар. Бундай имконият соғломлик, полвонлик, маънавият тимсолида туман боғчаларида оммалашса ажаб эмас.

Искандар ОДИЛОВ.

Бизлар эмас, улар орзуласалар

Насиба опа Иброҳимованинг номи барча ака-опаларингизу, азиз ота-оналарингизга яхши таниш, қадрдон. Узоқ йиллар давомида радио, телевидение сухандони бўлиб ишлаб келган Насиба опа ҳозирги кунда Ўзбекистон Давлат Санъат музейи директори лавозимида фаолият кўрсатяптилар. Касб байрамлари муносабати билан қутлаш, шу баҳона дилдан суҳбат қуриш ниятида Насиба опани йўқлаб бордик. Мақсадимизни англагач чехраларига илиқ табассум югурди. Барча юмушларини бир четга суриб, болаликдаги беғубор хотиралари оламига фарқ бўлдилар.

АРҚОН САКРАШНИ БИЛМАЙДИЯН ҚИЗАЛОҚ

Болалигим урушдан кейинги йилларга тўғри келган. Жуда кўплаб таниқли санъаткорлар, адиблар, журналистлар, радио ва телевидение сухандонлари етишиб чиққан ўша машҳур 20-мактабда ўқиганман. Ўзбекистон халқ артисти Рихси Иб-кистонда журналист м о в а, видениеси-д о н и ж о н о в а, хандон Насингари би-мактаби-ҳисоблан-ўқиб юрган ўша пайтда риладиган г и » илк бош-ба опа фимизга яна бир римни ра-ришларини айтдилар. У ерда бизларни эшиттиришнинг бош муҳаррири Тўра ака Исмоилов, режессёри Ифбат опа Раҳмонкуловлар қарши олишди. Қўлимизга кичик-кичик матнлар бериб ўқитиб кўришди. Дугоналарим бинойидек ўқиб беришди, мен эса иккита сўзни бир-бирига қўшиб ўқиб бера олмадим. Шундай бўлса ҳам қизларга қизиқиб, бориб юравердим. Орадан бироз вақт ўтгач Ифбат опа мени ёнларига чақириб яна қайта ўқитиб кўрдилар. Буни қарангки, ҳеч янглишмай, ифодали қилиб ўқиб берибман. Илк бор «Бепоен Ватанимизда» деган сарлавҳани ўқиб берганим худди кечагидек ёдимда. Жуда барвақт бериладиган «Пионер эрталиги»ни эшитолмай қолишдан чўчиб туни билан мижа қоқмаганман. Шу шу мактабдан бўшадим дегунча радиога ошиқадиган бўлдим. Маҳаллаиш болалари қий-чув қилишиб арқон сакраш, чаққон тош, жами-ўртага тушар каби ўйинлар ўйнашарди. Менинг эса улар билан ўйнашга вақтим ҳам, иштиёқим ҳам бўлмасди. Навбатдаги эшиттиришни тай-ёрлаётган кунларимизнинг бирида бизга ажойиб бир хушxabарни айтишди. Энди бизнинг матн ўқиётганимизни одамлар нафақат эшитиб, балки кўриб ҳам туришар эмиш. Бу қандай мўъжиза экан, дея роса ажаблангандик. Кейин бил-сак бу телевидение экан. 1956 йилда Ўзбекистон телевидениеси ўз кўрсатувларини бошлади. Жуда кўплаб радио журналистлар телевидениега ёрдамга келишди. Эшиттиришимиз режессёри бўлмиш Неймат ака Дўстхўжаев бизларни ҳам телевидениега бошлаб бордилар. «Истиқбол эгалари», «Телевижон», «Фунчалар» каби кўплаб болаларбоп кўрсатувларда қатнашиб юрдим. Ўсмирлар учун тайёрланадиган кўрсатувларда бошловчилик қила бошладим. 1959 йили ўрта мактабни тамомлаб телевидение сухандони бўлиб расман ишга қабул қилиндим. Кейинчалик кўплаб раҳбар лавозимларида ишлаб келдим.

Мана уч йилдирки ушбу музейга раҳбарлик қилиб келяпман. Болаликдаги орзуларим ҳақида гапирадиган бўлсам, ҳали бирор касбга меҳр қўйиб, шу касбни эгалласам, дея орзу қилишга

улгурмаган ҳам эдим. Ҳаётим радио, телевидение билан чамбарчас боғланиб кетди. Ўтаётган ҳаётимдан мингдан-минг розиман. 3 нафар фарзанднинг онаси, 7 нафар шириндан-шакар набиранинг бувисиман. Ҳаётимда нимагаки эришган бўлсам, ҳаммаси учун устозим Матлуба опа Исмоловадан беҳад миннатдорман.

БИР ФИЛАМ - ОЛИМИ «НЕКСИЯ»НИНГ ФИЛИ

Ҳа-ҳа ишонаверинг, музейимизга кираверишда осилиб турган гиламнинг нархи шундай. Бундай бебаҳо, ноёб экспонатлар нафақат Ўзбе-

аксарияти бизнинг авлод-аждодаларимиз, ўтмишимиз, маданиятимиз ҳақида «сўзлайди-ку» Навоий бобомиз нигоҳи тушган китоблар, қўллар теккан мусиқа асбоблари бор. Наҳотки уларни кўришга қизиқишмаса?

БМТ томонидан 18 май — Халқаро музейлар

Муъжизалар қасри

Баҳорги таътил кунларида ойи-жоним билан бирга Тошкентдаги Ўзбекистон Давлат музейига бордик. Музейда айрим таъмирлаш ишлари бораётган бўлишига қарамай томошабинларнинг кети узилмасди. Тасодифни қарангки, шу кун Франциядан келган талабалар ҳам музейни айланиб юришган экан. Француз тилини билишим қўл келиб улар билан суҳбатлашдим.

— Бу нарсаларнинг ҳаммаси инсон қўли билан яратилганига ақл бовар қилмайди, — дейишди улар ҳаяжонларини яширмай.

Қизиқишим янада ортиб музей заллари томон ошиқдим. 82 йилдан буён фаолият кўрсатиб келаётган музейни ҳақиқий мўъжизалар қасрига қиёслагим келди. Загарлик, кулолчилик, мисгарлик буюмлари, ойпа-лак, сўзана, каштачилик намуналари, эҳ-ҳе, уларни санаб адоғига етиб бўлмайди.

Қисқаси, музейдан бир олам таассуротлар билан қайтдим. Уларни дугоналаримга ҳам сўзлаб бердим. Ёзги таътил кунлари музейга биргалишиб албатта яна борамиз.

Наргиза РИХСИБОЕВА,
Тошкент вилояти, Зангиота
туманидаги 15- мактаб
ўқувчиси.

кистонда, балки Марказий Осиё минтақасида ягона бўлган Ўзбекистон Давлат Санъат музейимизда 50 мингдан зиёд. Эрамиздан аввалги археологик қазилма бойликларида тортиб, жаҳон миқёсидаги санъат асарларига сақланади ва намойиш этилади. Уларнинг ҳар бири ўзга бир олам, бир-бирини такрорламас бебаҳо дурдоналар, ота-боболаримиз ҳаётидан, ўтмишимиздан ҳикоя қилувчи осори-атиқаларимиздир. Ҳозирги кунда томошабинларимизнинг сони деярли 50 мартага кўпайган. Олий ўқув юртларининг талабалари, чет эллик меҳмонлар кўплаб келиб туришади. Хаттоки, жазо муддатини ўтаётган йигит-қизларни ҳам саф торттириб олиб келишади. Томошадан сўнг улардан нималарни кўрганликлари ҳақида сўраганимда бир-бирларига гал бермай таассуротларини сўзлай кетдилар. Айримлари, хатто мусаввирларнинг номларини ҳам эслаб қолишибди. Ваҳоланки, икки кун аввал музейимизга келган қайсидир олийгоҳ талабалари билан шу мавзуда суҳбатлашганимда, жўяли бир гап ололмагандим. Юзаки, бир эрмак учун томоша қилганликларини пайқаб ачиниб кетдим. Мени ўйлантираётган яна бир дард бор. Музейимизга ота-оналари, бува ва бувижонларининг қўлларидан тугганча турли миллат фарзандлари томошага келишади. Афсуски, уларнинг орасида ўзбек халқимизнинг фарзандларини жуда кам учратамиз. Ахир музей экспонатларининг

куни деб эълон қилинди. Бу эса музей ходимлари ҳам ўз касб байрамларига эга бўлдилар, дегани. Ўтган йили ушбу сана «Туркистон» саройида илк бор тантана қилинди. «Соғлом авлод йили» муносабати билан Миробод туманидаги 506-болалар боғчаси, Хитой халқ республикасининг Ўзбекистондаги элчихонаси билан ҳамкорликда «Соялар» театрини уюштиришни режалаштиряпмиз. Шунингдек, республика ижодиёти маркази билан ҳамкорликда меҳрибонлик уйлари тарбияланувчилари асарларининг кўргазмасини ташкил қиляпмиз. Фарзандлари келишсин, кўришсин, гўзалликка ошно тугинишсин. Зеро, гўзалликка ошно қалбда жаҳолат, ҳиёнат, қабоҳат, разиллик каби иллатларга ўрин бўлмайди. Кейинги пайтларда фарзандларимиз чет элда таҳсил олаётган ота-оналар бу ҳақида фахрланиб сўзлашаёпти. Истардимки, чет элларда ўқишни бизлар эмас, Ибн Сино, Абу Райҳон Беруний, Ал Хоразмий, Алишер Навоий, Фаробий сингари аллома-ю даҳолар юрти бўлмиш Ўзбекистонимизда таҳсил олишни улар орзуласалар.

Насиба опанинг куюнчаклик билан айтган гапларини тинглар эканман, яқингинада ўзим гувоҳи бўлган бир воқеа ёдимга тушиб кетди: Бекатда ўтирган она-боланинг суҳбати беихтиёр қулоғимга чалиниб қолди. Нима сабабдан мактабдан барвақт қайтаётганини сўраган онасига ўғил бепарволик билан қўл силтаб, мактабдан уларни мажбуран музейга олиб боришаётгани, чипта пулини тўлаб қўйгану, ўзи эса уйга равона бўлганини, унинг ўрнига биллиардхонага бориб ўйнаб келишини айтди. Онаси ҳам бепарвогина «ҳа, майли» деб қўя қолди. Фарзандларининг билимли, маданиятли, ҳар жиҳатдан баркамол инсонлар бўлиб камол топишларида ота-оналардан—да, масъу-роқ инсон борми? Фақатгина мактаб ва муаллимларнинг саъйи-ҳаракатлари билан ҳеч нарсга эришиб бўлмаслиги ойнадек равшан-ку, ахир! Насиба опа сингари фарзандларимиз тарбияси, демакки, келажагимизга бефарқ бўлмаган жонкуяр инсонларнинг айтар сўзларини, куюнчак фикр-мулоҳазаларини нафақат болалар, балки ота-оналаримиз ҳам ўқиб чиқишса фойдадан ҳоли бўлмасди.

Феруза ЖАЛИЛОВА.

БИР ШИНГИЛ БОҒДАН,

Ҳаммамиз ҳам бўйимизнинг ўсишини жуда-жуда хоҳлаймиз. Аммо айримларнинг бўйи тез ўсар экан. Бўйи ўсмаганларни эса ҳатто дўхтирлар ҳам ўйлар экан. Жанубий африкалик Сетендива Семена ҳали ёш. Лекин номи Шопен, Бах, Бетховенлар каби машҳур бўлиб кетди. Куй яратмади у, балки ёшига нисбатан бўйи баланд, вазни ҳам беҳад оғир унинг...

Янги туғилган пайтда ҳамма қатори, ҳатто кичикроқ ҳам бўлган. Шифокорларнинг айтишича бу ҳам бир касаллик экан. Улар дори-дармон билан Сетендиванинг бўйи ўсишини вақтинча тўхтатиб туришибди.

БИР ШИНГИЛ ТОҒДАН

ШЕРЛАР БИЛАН ЁНМА-ЁН

Сиз шерлар билан бир қафасда яшаган бирор кимса ҳақида эшитганмисиз? Бунақаси ҳам бўлган экан. Жанубий Африкалик Майк деган одам машҳурликда ном таратди-ю аммо асаб касаллигига дучор бўлди бечора. Гап шундаки, у 64 кун шерлар билан бир қафасда яшади. Ҳайвонот боғидаги Горилла тушмагур ўлиб қолди. Унинг ўрнига иккита маймун сотиб олмоқчи бўлган. Хизматчи керакли пулини топиш мақсадида ҳаётини ҳавф остига қўйиб бўлса, қафасга киришга мажбур бўлди. Лекин бундай гаройиб реклама ёрдамида йиғилган пули ҳам маймун сотиб олишга ҳам етмади, ўзи ҳам жинни бўлиб қолди...

СТАКАНДАН МИНОРА

Одатда ҳаммамиз стаканни рўзгорга ишлатамиз. Кола ва фан-та ичимликларини мазза қилиб унда ичамиз. Лекин стакандан минора ясалганини ҳаёлингизга келтирганмисиз? Швецариялик Дан Вестердазхл деган одам 3654 та стакандан пирамида шаклида минорача ясади. Дан бу билан аввалги рекордни янгилади, ўшанда 2758 та стакандан пирамида ясалган эди.

ҚОҒОЗ ТИКИ

Ҳозирги кунда шим кийиш модага айланган. Чарм-терилардан тикилади-ю бироқ қоғоздан тикилганини кўрмаганман. Сиз-чи? Худди шунақа Перу дўконларида бир марта кийиладиган қоғоз шим савдога чиқди. Етти хил рангда ишлаб чиқарилган, нарҳи ҳам арзон бўлган бу кийим кўпчиликка маъқул келмоқда.

300 МЕТРЛИ ВАРРАК

Варрак учирини яхши кўрасизлар-а. 300 метрлик варрак ҳақида ҳам биласизми? Билмасангиз марҳамат: Япониянинг Симидзу шаҳри атрофидаги Михо соҳилида ҳаваскор варракчиларнинг халқаро мусобақаси бўлиб ўтди. Бу мусобақада япониялик Иосито Эндо томонидан бўйи 300 метр келадиган варрак учирилди. 59 ёшли уста уни бир-бири билан кетма-кет уланган 450 та кичкина варракчалардан ясаган.

ЯНА МАТЕМАТИКА!..

Кўпчилигингиз математика фанини унча ёқтирмаслигингизни

билимиз. Лекин барибир бу ҳақда сизларга гапиришга мажбуримиз. Математикасиз яшашнинг ўзи қийин. Амриқонинг Туэсон шаҳри мактабларидан бирида «Математика сиз учун» номли тадбир ўтказилди. Шу кунни ўқувчи ва ўқитувчиларга санаш, соат календаридан фойдаланиш, умуман математикадан фойдаланиш таъқиқланди. Хуллас барча рақамлардан воз кечиш керак эди. Кун охирида математикага тоқати йўқ ўқувчилар ҳам математикасиз яшаб бўлмаслигини тан олишди.

САРИЁҒ ДАРАХТ

Копенгагенда ўтказилган сутли маҳсулотлар кўргазмасида Гунна Ҳамм исмли киши сариёғдан тайёрланган Эйфел минораси билан қатнашди. Минг афсуски, олти кун овора бўлиб тайёрлаган маҳсулоти залдаги кучли ёруғликлар таъсирида эриб кетди. Афсус, азоблар билан тайёрланган минора бир пасда эриб кетса-я. Қаранг-а, одамлар нималарни ўйлаб чиқишади.

ТЕЛЕВИЗОР КўРАДИГАН ГОРИЛЛА

Телевизор кўришдан ҳеч ким зерикмайди. Кизиги шундаки, Гориллалар ҳам телевизор кўришни ёқтиришар экан. Худди шунақа Гориллалар Нью Йорк ҳайвонот боғида яшайди. Улар кўп тўполон қиладиган бўлишгани сабаб бошлиқлар қафасга телевизор ўрнатишди. Аввалига маймунлар кўрсатувларнинг фарқи бормай барчасини кўраверишди. Кейинчалик эса фақат бадий фильмларни ва ҳайвонлар ҳақидаги кўрсатувларни мириқиб томоша қилмоқдалар.

БАҲАЙБАТ ЯПРОҚ

Ўсимликлар оламида энг улкан япроқли дарахт ҳинд океанидаги Маскадиан оролида ўсувчи Рафия палмаси экан. Шунингдек жанубий амриқонинг Амазонка дарёси соҳилида ўсувчи бамбукли палма ҳам баҳайбат япроқларга эга. Бу дарахтлар баргининг узунлиги 13-18 метрга етади. Агар шундай баҳайбат япроқли ўсимликларни кўргингиз келса, албатта бу соҳилларга сафар қилинг.

Саҳифани
Шоҳиста АШУРОВА
тайёрлади.

ТИЛАНЧИ МАЙМУНЛАР

Айтишларича, куён яхшилаб калтакланса, гугурт чақишни ҳам ўрганиб олиши мумкин экан. Ҳиндистонда бўлган воқеани эшитиб ҳайратингиз янада ошади.

Мамлакатнинг кўпгина шаҳар фуқаролари тиланчи маймунлардан зериккан. Ваҳоланки, маймунлар одамларга ҳужум қилишгани йўқ. Нон ва бошқа егуликлар сўрамайди ҳам. Фақат пул сўрайди. Агар пул

бермасангиз, уларнинг жаҳли чиқиб, қўлларини мушт қилиб, дўқ-пўписа қилиб ҳам қўядилар. Майда танга йиққан маймунлар яқин орадаги бозорга бориб, мева ёки савзавотлар харид қилишмоқчи бўлишади. Бу ус-тамон харидорлар арзимаган пулга кўп нарса олишга ҳаракат қилишади. Сотувчи бу харидорнинг арзимаган тангасига кўп нарса бермасин, унда маймунлар савзавотларни очикдан-очик олиб қочишади.

BOTINKALI KUCHUKCHA

Farhodga dadasi chiroyli kuchukcha olib kelib berdi. Sardor uni Chapa deb atadi. Farhod akasi Reks bo'la qolsin, dedi. Rustam o'zicha unga Sharik deb ot qo'yib oldi.

Ana shu Chapa-Reks-Sharik uch og'a-inilarni juda-juda yaxshi ko'rib qoldi. Kechgacha ularning yonidan ketmadi. Farhod unga har xil o'yinchoqlarni, oyoq kiyimlarni tishlab tashishni o'rgatdi. Rustam uni Mosh bilan o'rtoq qilib qo'ydi. Mosh bilan Reks oftobda mazza qilib isinib yotishadi, dumalashib o'ynashishadi. Biroq ba'zan negadir Reksning jahli chiqib, irillaganicha Moshni quvib qoladi. Mosh ham ko'z ochib yumguncha tomga chiqib oladi-yu, «qalaysan» deganday shifer ustida o'tirib masxaraomuz miyovlab qo'yadi. Baribir bir ozdan keyin yana apoq-chapoq bo'lib olishadi.

Bir safar Farhod oyisi olib bergan yangi krosovkani kiyib olib, to'p tepish bilan ovora bo'lib kuchukni unutdi. Mosh ham qo'shni tomlarda daydib yuribdimi, ishqilib qorasini ko'rsatmay qo'ydi. Yotib-yotib zerikkan Reks nima qilishni bilmasdi. Keyin sekin darvozadan chiqdi-yu huv naridagi o'tloqda o'rtoqlari bilan baqirib-chaqirib to'p surayotgan Farhodning yoniga bordi. Dumini likillatib uyoqdan-buyoqqa koptok bilan baravar yugurdi. Farhod e'tibor bermadi. Alam qilgan Reks to'pni tishlab olib ketmoqchi bo'lgandi, tishi o'lmadi shekilli to'p dumalab ketdi.

-Tur yo'qol Reks, o'zi jahlim chiqib turibdi, -Farhod kuchugiga qarab kesak otdi.

YANGI UCH OG'ALNI BOTIRLARNING SARGUZASHTLARI

O'ynoqilab turgan Reks birdan to'xtab qoldi, keyin quloqlarini osiltirgancha sekin-sekin yurib darvozadan ichkariga kirib ko'zdan yo'qoldi.

Qo'shni ko'cha bolalarini yirik hisobda yutgan Farhod bilan o'rtoqlari rosa hursand bo'lishdi. Farhod uyga kelib Reksning boynini siladi. Qo'lidagi koptokni oldiga tashladi:

-Ana endi Reks sen bilan futbol o'ynaymiz.

Biroq negadir Reks Farhodning erkalashlariga parvo qilmay uychasiga kirib ketdi...

...Ertalab Farhod o'rnidan turib tashqariga chiqdi-yu ostonada dabdalasi chiqib, mung'ayib qolgan krosovkasiga ko'zi tushdi. Kecha rosa charchaganidan krosovkasini ichkariga kiritishni unutgan ekan. Reks boplab krosovkadan o'chini olibdi. Astar-avrasini chiqarib tashlabdi.

-Reks, -baqirdi Farhod panadan egasiga qarab turgan kuchuk hech narsadan bexabarday dumini likillatib etib keldi.

-Uyatsiz, krosovkani nima qilding. Qani buyoqqa kel-chi. -Farhod yirtiq krosovkani oldi-yu, Reksning oldingi ikkita oyog'iga kiydirib qo'ydi. -Ol endi, buni o'zing kiy.

Reks oyog'idagilarni yechmoqchi bo'ldimi yokio'ziga ham qiziq ko'rindimi, sakrab-sakrab yura boshladi. Uning bu holati shu qadar kulgili ediki, ichkaridan chiqqan oyisi ham, Rustam bilan Sardor ham,

hattoki Mosh bilan Do'mboq ham qotib-qotib kulishardi.

KONFET BILAN MUSHUKCHA

Sardor juda konfetxo'r. Shokolad deysizmi, turli xil popuklar deysizmi, kis-kis iris deysizmi, hammasi ham joni dili. «Agar oyijonim yo'q demasalar, o'n likopcha konfetni bir o'tirishda eb qo'yardim», degani degan.

Afsuski, bahtga qarshi do'konlarda arzon qand-qurslar kamayib ketdi. Tijorat do'konlaridagi «Mars», «Snickers»ga o'xshagan chet el konfetlarini esa har doim ham olib berishavermaydi.

Shuning uchun Sardor tog'asi Istanbulga ketayotganida, albatta shirinlik olib keling, deb tayinlab yuboradi.

Tsog'ajoni chiroyli qutichalardagi antiqa konfetlardan anchagina olib keldi. Biroq oyisi, buni mehmonlarga qo'yamiz, deb yashirib qo'ydi. Keyin allaqaysi dugonasi sovg'a qilgan obakidondan bir siqim berdi.

Boyib qolgan Sardor, o'zidan orttirib Moshni ham siyladi.

Mosh avvaliga konfetning uyoq-buyog'ini ag'darib ko'rdi, hafsala bilan hilladi. Hech qanday xavf sezmagach, og'zini katta ochib, mayda sochlari orasiga oldi. Bir pasdan keyin qo'rquvdan ko'zlari ola-bula bo'lib yugura boshladi.

-Oyi, tezroq keling, Mosh konfetga tiqilib qoldi, -oyisini chaqirdi qo'rqib ketgan Sardor. Biroq Mosh tutqich

bermay divan tagiga kirib ketdi. Keyin xuddi birov quvlaganday u yerdan koptokday otilib chiqib, hovlidagi olma daraxtiga tirmashdi.

-Voy, tavba, bunga bir nima bo'ldimi, nima berding, qanaqa konfet ekan tiqiladigan? Hech zamonda mushukka ham qand beradimi? -rahmi kelib so'radi oyisi.

Bu paytda Mosh daraxt shohida o'tirib zo'r berib og'zini ochishga urinar, biroq tishlari orasiga yopishib qolgan konfet bunga imkon bermasdi.

-Qo'yaver, bo'lar ish bo'ldi. Bu konfet o'lgurni shimish kerak. Mosh uni g'archchasiga tishlagan shekilli. Endi to konfet o'zi erib, shimilib ketmaguncha og'zini ocholmaydi, -dedi shov-shuvga ichkaridan chiqib kelgan Sardorning buvisi.

Darhaqiqat, oradan ikki-uch soat o'tgach, Mosh yana miyovlagancha uyga kirib keldi.

-Oyi, qarang, olib kelgan konfetingizni mushugimiz ham yeyolmaydi-ya. Endi ovora bo'lib menga bunaqa konfet olib kelmang. Bundan buyon sirayam qand so'rab janjal qilmayman, -dedi Sardor Moshni tizzasiga olib erkalatarkan.

(Davomi bor)

ИНГЛИЗ ТИЛИ СИЗ УЧУН ENGLISH FOR YOU

ХАРИД ҚИЛИШ ПАЙТИДА СОТУВЧИ БИЛАН СЎЗЛАШУВ

Менга ...ни кўрсатиб юборинг?
- Can you show me some?

Сизда биронта кўйлак борми?
- Do you have any dress (эркаклар учун - shirt)?

Менга ...си керак - I need
one.

- BIG - КАТТА (РАЗМЕР)
- HUGE - ЭНГ КАТТА,
УЛКАН (РАЗМЕР)

- SMALL - КИЧИК
- CHEAP - АРЗОН

- EXPENSIVE - ҚИММАТ
- DARK - ТЎҚ (РАНГ)

- LIGHT - ОЧ (РАНГ)
- GOOD - ЯХШИ

- LARGE - ЙИРИК, КАТТА
- ROUND - ДУМАЛОҚ

- SQUARE - ТЎРТБУРЧАК
I do not want anything too

expensive - Менга қиммат нарса
керак эмас.

Do you give a discount? -
Арзонроққа берасизми?

I do not like this costume - Менга
бу костюм ёқмади.

I would like a refund -
Пулларимни қайтариб

беришингизни ҳоҳлардим.

Please show me - Менгани
кўрсатиб юборинг.

- COAT - ПАЛЬТО
- GLOVES - ҚЎЛҚОПЛАР

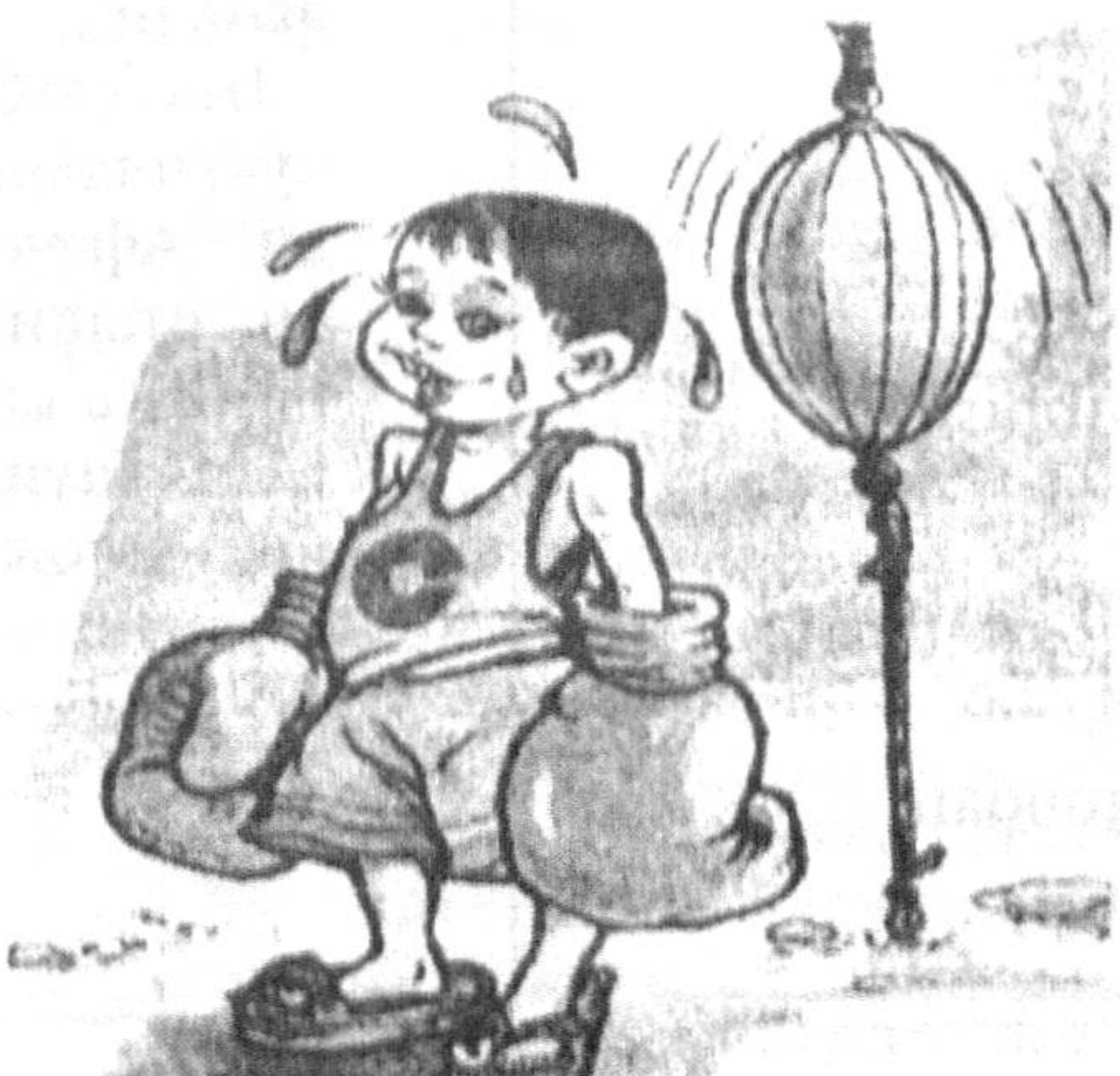
- TIE - ГАЛСТУК
- SCARF - ШАРФ

- PANTS - ШИМ
- HAT - ШЛЯПА

- JEANS - ДЖИНСИ
- JACKET - КУРТКА

- BELT - КАМАР
- SWEATER - ДЖЕМПЕР,

СВИТЕР.

Болалар,
расмларга қараб
инглиз тилида гап
тузинг.

ОШХОНАДА - IN THE CANTEEN

Bring me please - Менга
олиб келинг

- MILK - СУТ

- ROLLS - БУЛОЧКАЛАР

- BREAD - НОН

- BUTTER - САРИЁҒ

- SUGAR - ШАКАР

- SALAD - САЛАТ

- SOUP - СУП, ШҮРПА

- FISH - БАЛИҚ

- ROAST CHICKEN -

Қовурилган товуқ

- LAMB - ҚЎЗИЧОҚ ГҲШТИ

- ROAST VEAL - Қовурилган

бузоқ гўшти

- SAUSAGE - КОЛБАСА

- STEAK - БИФШТЕКС
- GREEN BEANS - ЯШИЛ
НҲҲОТ

- FRIED POTATOES -

Қовурилган картошка

- MASHED POTATOES -

ПЮРЕ

- TOMATOES -

ПОМИДОРЛАР

- CUCUMBERS -

БОДРИНГЛАР

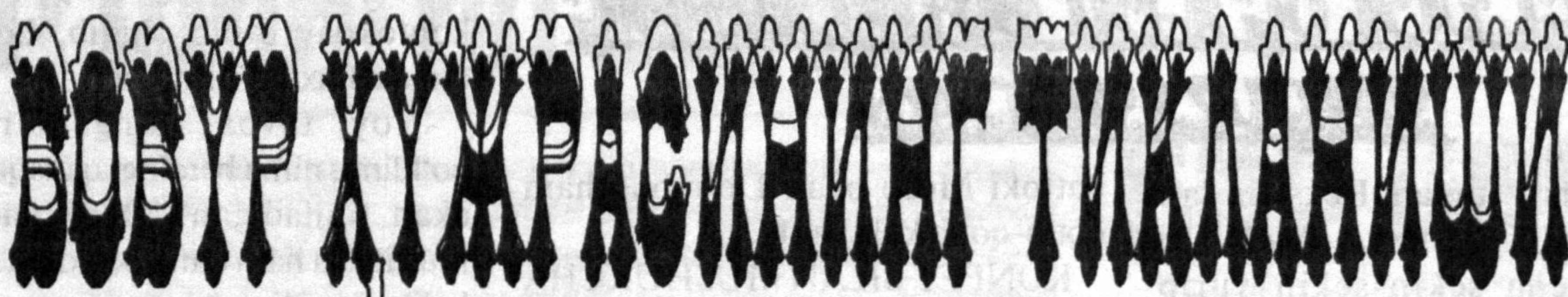
- GARLIC - САРИМСОҚ

- MUSHROOMS -

ҚЎЗИҚОРИНЛАР.

Шоҳруҳ КАРИМБЕКОВ
тайёрлади.

Рустамжон МИРАХМЕДОВ

(Боши ўтган сонларда)

Мен бўлсам:

-Бобур Мирзонинг руҳини шод этиб юрган шоир ўзингизми?- деб такрорлайман юрагим ҳапқириб.

-Э-э, Рустам ака, ўзингизми?- деди Шавкатбек кучоқлашиб.

-Э-э, Шавкатбек, ўзингизми?- дедим шоирнинг елкасига бошимни қўйиб.

Бир-биримиз билан учрашганимиздан ғоятда хурсанд бўлдик. Назаримда лотареясига миллион доллар ютуқ чиққан одамлар ҳам бизчалик севинмаса керак.

Хуллас, ўша кундан бошлаб Шавкатбек билан бир ёқадан бош чиқариб, ишга киришдик. Атрофимизда эл-юрт қайғусида елиб-югуриб юрган одамларни тўплادик. Мен Шавкатбекнинг шарофати туфайли бир қатор машҳур зотлар билан танишдим. Хусусан, Тошкентда Н. А. Муҳиддинов (Ёдгорликларни муҳофаза қилиш идорасининг раҳбари), ёзувчи Пиримкул Қодиров ва бошқа кишилар билан танишдим. Улардан тарихий ёдгорликларни таъмирлаш тўғрисида керакли йўл йўриқлар олдик. Вақтли матбуотда Бобур қурган хужрани тиклаш ҳаракатларини ёқлайдиган туркум мақолалар эълон қилинди. Афсуски, одамнинг олasi ичида, деган гап тўғри экан. Ишонасизми, савобли иш бошлагандан сўнг, Бобур хужрасининг тикланишига қарши бўлган жуда кучли бир гуруҳ пайдо бўлди. Аслида, улар Бобур қурган хужранинг бузилишига бош-қош бўлган ёки шўро мафкурасига кўппакдек хизмат қиладиган манқуртлар эди. Баҳс-мунозаралар кучайиб, тарозининг палласи биз томонга оғирлик қила бошлагач, мафкура ходимлари: «Ҳеч бўлмаса, Бобурнинг номини эслатмасдан, «Оқ уй» тикланади, деб айтинглр», деб мурасасизлик йўлини танладилар. Биз шундай қилишга рози эдик, аммо Шавкатбек қатъий туриб олди: «Йўқ, ҳеч қандай «Оқ уй» дейилмайди. Бобурнинг хужраси дейилади, Бобур қурган уй тикланыпти», дейилади-деди эътирозга ўрин қолдирмайдиган оҳангда. Шундан сўнг тарихий ёдгорликни тиклаш тўғрисидаги хужжатларда, матбуот хабарларида фақат «Бобур уйи» деган номни ишлатиш керак, деган қарорга келдик.

Шундай қилиб Бобур хужрасининг тикланиш ишлари бошланиб кетди. Имкони бор одамлар маблағ билан, бошқалар билагадаги кучи билан ёрдамга келдилар. Бу ишда Марказий Осиё халқларининг вакиллари қатнашдилар десам, асло муболага бўлмайди. Лекин Шавкатбек, алоҳида жонбозлик кўрсатди. У ҳар томонлама мадкор бўлди.

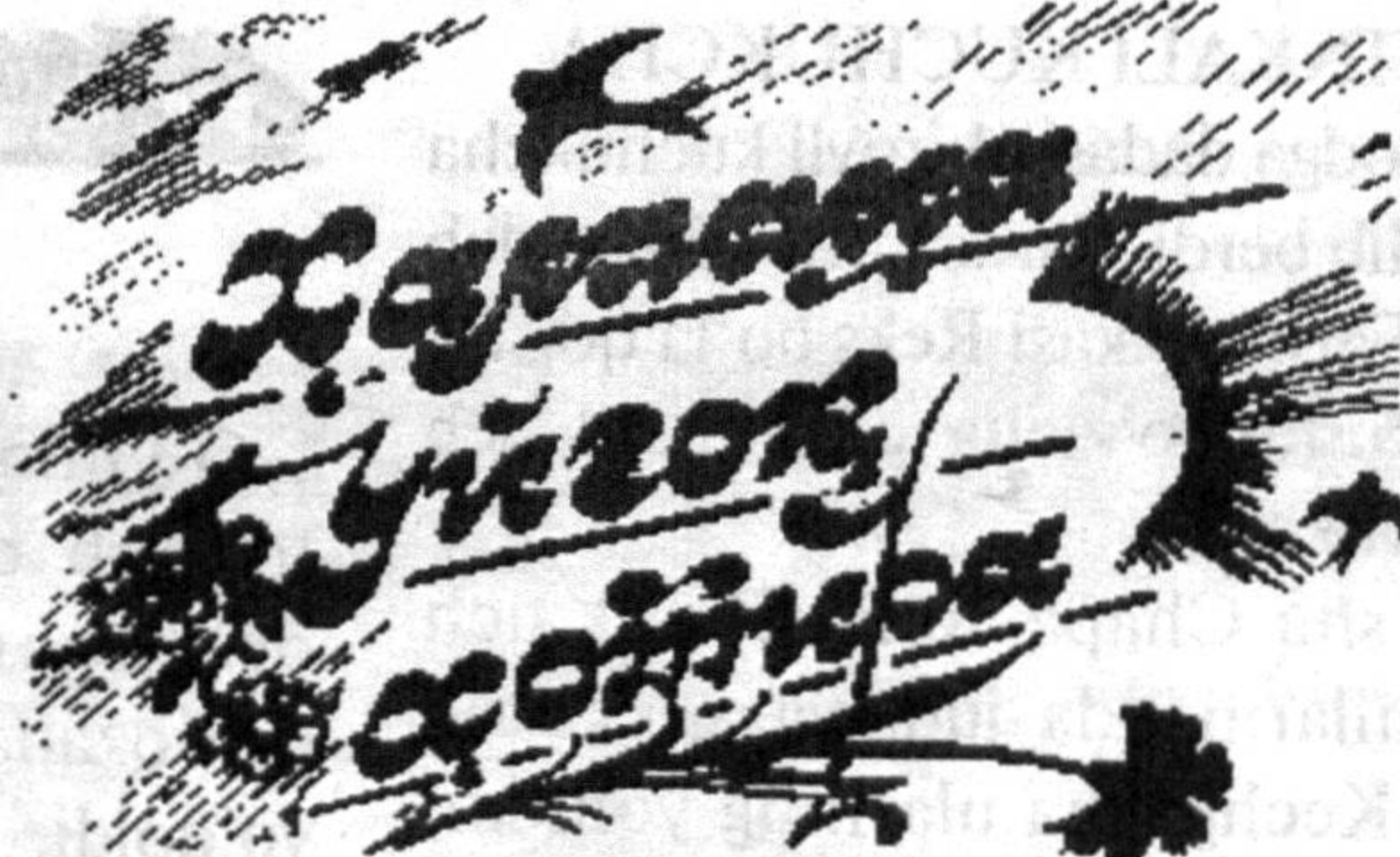
Шўро ҳукуматининг иккиюзламачилигини кўрсатадиган воқеа ҳам «Бобур уйининг тикланиши муносабати билан яна бир марта рўй берди.

Ўш шаҳар ижроқўми 1988 йил 25 июль куни Бобур уйини тиклаш тўғрисида меҳнаткашлардан тушган таклифларни инобатга олиб, ижроқўм ҳузурида Бобур уйини тиклаш бўйича Кенгаш тузишга ва Бобур уйини тиклаш ишлари юзасидан тузилган Ўш шаҳар аҳолисининг кўнгилли жамияти Низомини тасдиқлаш ҳақида» махсус қарор қабул қилди. Бу қарорга ижроқўм раиси А.И.Будников, котиб П.Нишонов имзо чекадилар.

Ўшда Эшматов Ҳожи ака деган бир

этиборли зот бор. У киши ўзларининг барча таниш-билишларини савобли ишга жалб қилдилар, ўзларининг шахсий маблағларини ҳам вақтларини ҳам аямадилар.

Ўш аҳолиси кўтаринки кайфиятда Бобур хужрасини тиклашга киришди, бир неча марта ҳашар уюштирилди. Ҳашар кунлари ўн мингтагача одам бўларди. Шу ўн минг киши тоғнинг устига пақирларда шағал, тош, гишларни қўлма-қўл чиқариб берарди. Таъмирлаш ишлари таъминотини Ўш аҳолиси ўз зиммасига олган бўлса, Хевадан келган қўли гул усталар бевосита қурилиш билан машғул бўлди-

лар. Хевада тарихий ёдгорликларни таъмирлашга иқтисослашган корхона бор экан: ўша корхона бизга яқиндан ёрдам берди.

Ҳашар кунлари халқимизнинг ажойиб фазилатлари намоён бўлди. Бир куни мен битта кампирни ҳашарчилар орасида учратиб қолдим. Ўша кампир одамларни оралаб, иккита гишт кўтариб тоққа чиқиб кетаётганди, ўзи юксиз ҳам тоққа зўрға чиқади, лекин иккита гишт кўтариб олибди. Кампирнинг аҳволини кўриб, битта йигит ёнига борди-да: «Эна, келинг, гишларингизни мен тоққа элтиб бераман», деди. Кампир эса қўлидаги гишларни бермасдан: «Бу гишт меники, ўзим олиб чиқаман. Агар сен савобталаб бўлсанг, ўзинг кўтариб кетаётган гишларнинг устига яна икки дона қўшиб олавер, аммо менинг гишларимга тегмайсан», деганини ўзим кўрдим. Мен иш боши эдим, ҳашарчиларга бош-қош бўлиб турардим. Халқимиз ниҳоятда сидқидилдан меҳнат қилганига гувоҳ бўлдим, кўнглим тоғдек кўтарилди. Айниқса, Шавкатбекнинг қувончи ичига сиғмас эди! У кунларни эсласам, ҳамон кўзларим ёшланиб кетаверади. Ҳашар кунлари айрим кимсаларнинг қиёфаси яққолроқ кўриниб қолди. Бир куни шаҳар раҳбарларидан Санобар Ваҳобовна мени ҳузурига чорладилар.

- Ўртоқ Мираҳмедов, мана, сиз билан баҳс-мунозара қилдик, Бобур хужрасини тиклаш ишларини бошлаб бердингиз. Лекин ишни битирди, деб обрў қозонган одамлар бошқалар бўлди-ку. Энди қалайсиз?- деди пичинг аралаш.

- Санобар Ваҳобовна, мен эстафета таёқчасини қўлимга олиб югурдим. Орқадан сон мингта одам эргашиди. Ҳатто мандан олдинроқ Шавкат Раҳмон деган шоир эстафета таёқчасини кўтариб, майдонга тушган экан. Бу ишни битта-иккита одам рўёбга чиқара олмасди, лекин кўпчиликдан куён қочиб қутулолмайди. Агар кимдир маррага яқин қолганда отни қамчиланган бўлса, бундан ҳеч ким зарар кўрмайди. Майли ҳалоли бўлсин, - дедим. Ахир биз Шавкатбек билан обрў қозонамиз деб бу ишга бел боғламаганмиз...

Жавобимни эшитиб - Фалати халқсиз, ҳеч тушуниб бўлмайди, - деб елка қисди опа. Бобурнинг хужраси тиклангандан кейин ҳам Шавкатбек билан алоқамиз узилиб қолмади, биз тез-тез учрашиб турардик. Шоирнинг янги шеърларини излаб юриб ўқийдиган бўлдим. Бир куни Сулаймонтоғ манзараси тасвирланган расмни кўриб қолдим. Кейин рассомни излаб топдим. Раҳмат айтдим. Сўнгра ўшлик рассом Ҳасанбой Саидовни Шавкатбекка таништирдим: Ҳасанбой кейинчалик Шавкатбекнинг портретини чизди. Ҳозир ўша расм Тошкентдаги Адабиёт музейида сақланади...

Шавкатбек билан ҳар бир учрашувимиз кўнгилларнинг байрамига айланиб кетарди. Афсуски, шундай бир улуг қалб соҳиби, оташин шоир Шавкат Раҳмон пешонамизга сиғмади. Начора, Оллоҳнинг иродаси шундай экан, сабр қилишдан бошқа иложимиз йўқ. Илойим, Шавкатбекни Оллоҳ раҳмат қилсин!

Ўш шаҳри.

(Тамом)

To'iqin.

MOHIRO'UY

Bu yil besh yoshga to'ldi,
Cho'zilib ko'rsatdi bo'y.
Onasin erkatoyi
Mohiro'y qiz, Mohiro'y.

U bilan go'yo to'lib,
Turgandek bo'ladi uy.
Adasining ham shirin,
Qizalog'i Mohiro'y.

Xonadon kenjatoyi,
Erkatoy, ko'ngil naqshi,
Buvisini ham quchib,
Kulib turishi yaxshi!

Uyga mehmon kelgan kun,
Bo'lib ketar katta to'y,
O'zi choy quyib berar,
Mohiro'y qiz, Mohiro'y.

Akasi dutorda sho'x,
Chalib bergan chog'i kuy.
Chir-chir aylanib o'yin,
Tushib ketar Mohiro'y.

Olam muattar go'zal,
Osmon elaydi hushbo'y,
Oilaga baxt bo'lib,
Ulg'ymoqda Mohiro'y.

Go'zal hayotda shod kul,
G'am-tashvishni chetga qo'y.
Ertaning nurlı yo'li,
Seni kutar Mohiro'y.

Baxtiyorlik sengadir,
Yasha omon, Mohiro'y,
Seniki gulgun hayot,
Gulgun zamon, Mohiro'y.

Mohiro'y qiz, chin baxting,
Va iqboling kulajak,
Buguning soz, bugundan,
Yaxshi bo'lar kelajak.

Bola edim, sho'x edim,
To'p o'ynadim, ochiqdim.
Topdim olxo'ri-erik,
Opketdi olakiyik.
Kiyik qochdi o'rmonga,
Mindim burgut to'g'onga,
Oq burgut uchdi, shoshdi
Qof tog'idan ham oshdi.
Tashladi meni ko'lga,
Ko'ldan chiqdim bir cho'lga.
Cho'ldan topdim izini
Chopdim, tutdim tizini.
Ko'riboq meni kiyik
E'vindi, ketdi iyib.
Berdi menga bir olma,
Dedi: «Qo'zg'ol, tin olma!
Shu tog'dan yur, qirdan o't,
Oltin Ko'shkka borib yet.
Seni kutar azaliy
Unda dunyo go'zali...
Ming yillik chilla to'ldi!..»
Shunday deb g'oyib bo'ldi.
Yedim sirli olmani,

OLAKIYIK

Ko'rdim gizli dunyoni.
Kunduz bo'ldi kechalar,
Oqsoqol mittichalar,
Qo'rqinch devlar qon ichar...
Jinlar o'q otar, uchar.
Kesiq boshlar kulardi,
Sochlarini yulardi...
So'ng ko'rindi malaklar,
Boshlarida chechaklar.
Qo'l bog'liq, yig'lashardi,
Devlar-chi, uxlashardi.
Qilichimni o'qtalдим,
Parilarni qutqardim.
Erkin bo'lgan parilar
Odim-odim narilar.
Bir-bir qanot ochishdi,
Salom berib uchishdi...
Yo'l yurdim, uzoq ketdim,
Oltin Ko'shkka ham etdim.
Bir eshigi ochiqdi,
Biri esa yopiqdi.
Yopiqni ochib o'tdim,
Ochig'ini berkitdim.
Ot oldida et bordi,
It o't yemay yig'lardi.
O'tni otga yedirdim,

Etni itga yedirdim.
Bir olmos uy bor bunda,
Devboshi uxlar unda.
Kesdim uning boshini,
So'ng boshdan so'rdim: «Qani,
Qayda dunyo go'zali?»
Dedi: «Qo'lingda qo'li!..»
Buriilib boqsam, bir qiz
Kiyingan go'zal qirg'iz!
U turardi yonimda,
Chaqmoq chaqdi jonimda...
U kulib, der: «Ey turk bek,
Esila, men -o'sha kiyik!
Kimsa meni bu devdan
Qutqarmasdi, faqat sen
Qoya teshding, tog' yording,
Kelib meni qutqarding!..»
Oh, u ekan angladim,
Sevinchimdian yig'ladim.
Dedim: «Turon malagi!
Turkning yuksak tilagi!
Yuz million turk bu onda
Seni kutar Turonda.
Yur, u yoqqa boraylik,
Qorong'ini yoraylik!
So'niq o'choq jonlansin,

Yo'qsil o'lka shonlansin!..»
It boshin silab, suydik.
Otni minib bo'sh qo'ydik.
Otdik necha tog', qoya,
Keldik Temir Qopqaga.
Berk edi ul ko'p yildir,
«Ochil!» dedik, ochildi.
Bag'rin ochdi gizli yurt,
Yo'ldosh Ko'kbo'ri-Bo'zqurt.
U Qof tog'dan o'tkardi,
Turkeliga etkardi.
1913

QOYANI TESH, TOG'NI YOR

Turkiyalik mashhur shoir va mutafakkir Ziy o' Kalpning «Olakiyik» asari 1913 yilda «Cho'juq dunyasi» jurnalida bosilgan. Bu dostoncha eski turklarning ertagi asosida bitilgan. Ertak negizidagi voqea ko'p turkiy xalqlarning misrlarida, folklorlarida saqlanib qolgan. Yurtdoshimiz Abulg'oziy Bahodirxon o'zining «Shajarai turk» kitobida ham bir necha o'rinda bu mifni tilga olgan. Bu asli og'izdan-og'izga o'tib afsonaga aylangan tarixdir, menimcha. Turkiyalik atoqli to'ychi Bahoddin O'galning «Turk miflari» kitobida ham bu ertak keltirilgan. A. Bahodirxon kitobida yozilishicha, O'g'uzxon o'g'illaridan sanalmish Alanchaxonning ikki o'g'li bo'lgan, bu egizaklarning oti Tatar va Mo'g'ul. Mo'g'ul so'zining anglami, Bahodirxon aytishicha, mung, qayg'u so'zidan keladi. Demak, Mungul, mungli, qayg'uli o'g'ilni anglatadi. Tatar so'zining anglami, esa, menimcha, tatli, ya'ni totli er, yigit demakdir. Bu ikki o'g'il ulg'aygach, ikki yurtida egalik qilib, bir-biri bilan urush qilib yurib, tatarlar mo'g'ullarni qirib tashlaydi. (Bu yerdagi tilga olinayotgan tatarlar va mo'g'ullar bugunda ma'lum Mo'g'iliston va Tataristondagi tatarlarga, bir mif o'laroq, u qadar bog'li deb bo'lmasa kerak deb o'ylayman). O'sha urush yillarida tatarlardan to'qqizinchi xon Sevinchxon edi, mungullardan esa Elxon yurtboshi edi. Shu urushdan Elxon va mungullarning barchasi o'lib, faqat xonning Qayi (Qayan) degan o'g'li va inisining Nukuz degan o'g'li tirik qoladi.

Bahodirxonga ko'ra, bu ikki tirik qolganlar katta yigitlar xotinli, bolali bo'lishadi.

B. O'galning yozishicha, urushdan hammasi qirilib, qon irmoq bo'lib oqib, faqat ikki chaqaloq tirik qoladi. Ikki chaqaloqni Bo'zqurt-Ko'kbo'ri olib ketib, tog' orasida ular ulg'ayishadi. Bora-bora ko'payishib, bir urug' bo'lishadi. So'ngra tog'ni-temir togni eritib, yopiq tog'dan tashqi dunyoga qutulib chiqishadi. Ko'kbo'ri ularga yo'l ko'rsatadi. Bugungacha tarixi noma'lum o'lib kelayotgan etrusklar bugungi Italiya yerlarini bir zamonlar bosib olganida, o'zi bilan madaniyatini, miflarini ham olib borib, ikki chaqaloqni emizayotgan Ko'kbo'ri haykali Rimning (eski Etrusklarning) timsoliga aylangani, Rim va Romul—haykalni ham ilk bor turk haykalchasi yasagani tarixdan ma'lum. Ana shu Ona Ko'kbo'ri haqidagi rivoyatdan atoqli yozuvchimiz Chingiz Aytmatov ham «Oq kema» qissasida foydalangan.

Demak, A. Bahodirxonga ko'ra, mungullardan tirik qolgan ikki kishi

Qayan va Nukuz odamyurmas bir tog'ning ichiga kirib ketishadi. U yerda oilasi bilan yashab yurib, zamonlar o'tib, oradan to'rt yuz yil kechib, nihoyat Ko'kbo'riining yo'l boshlovchiligi sabab bo'lib, tamirtog'ning bir kechit yerini eritib, yo'l ochib, tashqi dunyoga o'z ota-bobolarining yurtiga-Turkeliga qutulib chiqishadi. Shu qutulib chiqqan kunni Arqanaqun Bayrami deya qutlashadi. Arqanaqun, ya'ni bu Qutulish Bayrami tarixan qaralganda, ming-ming yillardan beri ko'klam boshlanishi bilan bir oy davomida qutlangan arablar Turonning ma'lum qismini egallagandan keyin esa, musulmonlikni qabul qilgan turk ellari orasida arab va fors tili hukmron bo'lgach, bayram oti ham o'zgarib «iyd», «hayit» degan arabcha (bayram demakdir) va navro'z degan forsa ibora tilimizda o'rnatilgan. Arablarning oyog'i yetmagan, ta'siri o'tmagan turkiy xalqlar yashaydigan o'lkalarida esa ming-ming yillardirki ko'klam boshlanishi, ya'ni yilboshi (biz bugungi dunyoda yilboshini ovrupoliklar hisobi, Iso payg'ambarning tug'ilgan yili bo'yicha hisoblashga ko'nikamiz) birinchi oydan Arqanaqun Bayramini qutlashgan.

«Olakiyik» ertagida «Keldik Temir Qopqaga» degan satr bor. «Temir Qapu», «Temir darvoza» degan atamalar Turkistonda juda ko'p. Samarqandga kiraverishda Temirdarvoza degan yer ham shulardan biridir. Yoki mashhur sharqshunos A. Z. Valdiy To'g'on ham «Xotinalar» kitobida Qo'yotosh tog'lar oralig'idagi yerlar qadimgi turk dostonlarida «Ergenekun» nomi bilan atalardi deydi.

Demak, shu Arqanaqun yoki Ergenekun afsonalari, ertaklari bilan bog'liq yerlar bizning bugungi O'zbekistonda, Samarqand va Jizzax yerlarida bo'lishi hayratlanarlidir. Bu, eng eski turklik dostonlari, ertaklarini bevosita bizning ota-bobolarimiz ham saqlab qolgan, umumturk madaniyatiga xizmat qilgan, degan faxr tuyg'usini uyg'otadi. Ziy o' Kalpning «Ergenekun» dostonini tarjima qilib, 90-yillar boshida sevimli «Gulxan» jurnalimizda e'lon qilgandik. Butun turk dunyosida keng tarqalgan Arqanaqunga bog'liq ertaklarni bugungi yosh bo'g'inlarning bilishi albatta muhimdir.

Abulg'oziy Bahodirxon ta'kidlashishicha, Arqanaqun so'zidagi arkananing ma'nosi tog'ning kamari demakdir. Qunning anglami esa o'tkirdir. Bu so'zlar bugunda ham Turkistonning ko'p yerlarida qo'llaniladi.

«Ziy o' Kalpning Kulliyoti» dagi «Ergenekun» dostoniga berilgan izohda

(336-337 b.) aytilishicha, shoir bu asarni o'g'uzlarning Arkanaqo'n manqabasiga suyanib yozgan. Bu manqabani esa Fuod Ko'prilining bir necha asarlarida tilga olingani ham qayd etilgan. Menimcha, har ikki turkiyalik ijodkor foydalangan Arkanaqo'n haqidagi tarixiy afsona bizning xorazmlik Abulg'oziy Bahodirxonning Turkiston turkchasidagi asaridagi rivoyatning usmonchiga aynan tarjimasidir. Ziy o' Kalp turklarning tamir tog'ni eritib, u yerdan qutulib chiqishlari haqidagi ertakni dostonga aylantirarkan, unda o'sha yillardagi Bolqon urushi munosabati bilan vaziyati og'irlashgan turklarning yana yaxshi kunlarga erishuvchi-bu davrdagi dushmanlar siquidan qutulib chiqishini orzu qilib, unga undab yozgan, millatini qahramonlikka chaqirgan. Bu mavzuda undan keyin ham mashhur turk adibi Umar Sayfiddin «Ergenekun» dan chiqish she'ri «Turk yurti» majmuasining «Oltin armug'on» nashrida bosilgan (1913). Shoir Ozariy zodaning «Yangi doston» asari ham Ziy o' Kalpga o'xshatma tarzida uning o'limi munosabati bilan bitilgan (1924) va «Yangi Qo'qos» majmuasida bosilgan (1925). So'ngra Ko'kalpning Arkanaqo'n mavzusidagi bu asari 1932 yilda olmonchaga tarjima qilinib, Leyptsigda nashr etilgan.

Demak, qadim-qadimda bizning yurtimizda bo'lib o'tgan afsonaviy tarixlar o'tmishda dostonlarimizda, Abulg'oziy Bahodirxon kabi tarixchi bobolarimizning kitoblarida ta'kidlab kelingan, hatto dunyoga tarqalgan, chet tillarga tarjima bo'lgan. Biz esa yetmish-sakson yilcha bu gaplardan xabarsiz qoldik. Arqanaqun haqidagi tarixiy afsona turktili ellarga doim og'ir zamonlarni engib o'tishga yordam bergan. To'g'ri, ko'pincha millatlarga mavjud vaziyatida bir tog'ni eritib yo'l ochish emas, balki o'z tushunchasidagi zanjirlarni, eskilik, bilimsizlik, tarqoqlik o'zibo'larlik tog'larini eritib, «jaholat tog'ini» yorib o'tishga to'g'ri keladi. Shu ma'noda ham bu eski ertakni bugungi yoshlar tarbiyasida katta ta'siri bo'ladi deb umid qilaman.

«Olakiyik» ertagida devlar asir etgan malaklar va go'zal Qirg'iz qizi haqida so'z bor. Bahodirxon kitobiga ko'ra, Qirg'iz- O'g'uzxon nabiralariidan birining otidir. Bobolari bir O'g'uzxon bo'lgan Qirg'iz va Mungulning nasllari doim bir-biriga qo'shni bo'lib yashab kelgan, bu hodisani qirg'izlarning Tangritog'larining to'rt tarafga yoyilgan yurtlari misolida ham ko'rish mumkin. Bugunda ham eski Turkistonning tom

egalari bo'lgan qirg'izlar va o'zbeklarning yonma-yon yashayotgani, madaniyat va tarixda bir meros egasi ekanini bildiradi.

Ko'kalpning «Olakiyik» dostoni 1914 yilda qayta bosilarkan, unga shunday izoh berilgan: «Diqqat! Mujda... Turk bolalarining eng sevimli va eng milliy ertagi bo'lgan «Olakiyik» asari rangli rasmlar bilan chiqarilmoqda. Bu ertak har bir turk bolasining uyida, qo'lida bir donadan bo'lishi kerak. Turk otalar! Bolalaringizga «Olakiyik» hadya etib, Qutulish Bayramini qutlangiz!»

Qutulish Bayrami-Arkanaqundan chiqish bayrami, ya'ni biz bugungacha Navro'z deb o'rganib qolganimiz bayram kunidir. Turkiyalik olim Abdulxoliq Chay «Turk Ergenekun Bayrami-Navro'z» kitobida (1985, 1988, 1989, 1991 ko'p marta bosilgan) dunyoning barcha qit'alariga keng tarqalgan turktili qardoshlarimizning har yili ko'klam kelishi bilan ham Ergenekun, ham Navro'z nomi bilan bayramni qutlashlarini butun tarixiy manbalar asosida yoritib bergan. Navro'z bayramiga oid keyingi ming yil ichida yozilgan she'rlardan namunalar keltirgan. Tabiiy, bizning o'quvchimizga ham bunday she'rlar ancha tanish, ammo Navro'z va Arkanaqo'n Bayramiga bog'liq «Olakiyik» kabi bir she'rning o'rni boshqa, albatta. Arqanaqo'n afsonasiga bog'liq bilgilarni o'rganarkanmiz, undagi O'g'uzxon nasllaridan Elxon ismining, (Elbek, Eli kabi), Qayi, ya'ni Qiyot so'zining endilikda shu Qiyot urug'i yashagan qishloqlar holida saqlanib qolganini, Nukuz va undan ko'paygan urug'ning ular yashagan joy nomlarida (Nekuz, Nukus shaklida) yoki shu Qiyotlar Arkanaqundan chiqqanda ularning yurtboshisining oti Bo'ritegin ekani (chin manbalaridan bo'zib o'qilgani uchun ko'pincha uni bartchina, bo'rtachina deyishadi, to'g'risi Bo'ritegindir-T.Q.) va Bo'ri otli kishilar bizda ko'pligi, hatto Bo'ritosh shaklida qizlarga ham ot qo'yilgani, shuningdek, Navro'z o'yinlaridan hisoblangan ko'pkari Ko'kbo'riining buzilgan shakli ekani, Ko'kbo'ri o'yini hamon yurtimizda davom etib kelayotgani bu afsonalarning, bu tarixlarning bizning milliy madaniyatimiz, milliy borlig'imizni quvvatlaydigan tog'day tayanchlarimiz desak, bu bilan g'ururlansak, ruhimizda o'sha temirtog'ni eritib kengliklarga chiqish qahramonligini yaratsak, arziydir, deb o'ylayman.

Tarjimon va muallif
TOHIR QAHHOR

Tez aytishlar

xxx

Ol bu taqatuqalarni, taqatuqachida taqatuqalat. Taqatuqachi taqatuqalarni taqatuqalatmasa, taqatuqachidan taqatuqalarni taqatuqalatmasdan qaytarib olib kel.

xxx

Oloho-olho, darvishlar..Haq yo'liga ketmishlar. Uch savat non yemishlar, «yana bormi» demishlar.

ALLA

Bog'da kezmoq soz bo'lar,
Gul ochilar, yoz bo'lar.
Men qizimni gul demam,
Gulning umri oz bo'lar,
Alla qizim-a, alla.

1. Qibris turklarining xalq og'zaki ijodiga mansub bu namunalar Turkiyada, Nevzat Ko'so'g'li boshchiligida nashr etilayotgan butun dunyo turkiy xalqlari adabiyoti antlogiyasini ko'pjildligining 9-jildidan «Batu Trakiya va Qibris turk adabiyoti», Anqara-1997, 228-betdan olindi.

Shohzamon tarjimas

TOPISHMOQLAR

Men ketarman, u ketar,
Ortimda lip-lip etar. (Ko'lka)

Tog'dan tusharo'q kabi,
Oyoqlari yo'q kabi. (Quyov)

Senda ham bor, menda ham bor,
Bir quruq tikanda ham bor. (Ot, ism)

Yer ostida kelin kezar. (Suv)

Osti marmar, usti marmar,
Ichida bulbul sayrar. (Soat)

Bozordan olganimda, edi bir dona,
Uyga kelib ko'rsam, bo'ldi ming dona. (Anor)

СИРЛИ ҚАЙРАҒОЧ

Ҳар йили ипак курти парвариши бошланиши билан қишлоқдаги юмушлар яна ҳам кўпаярди. Дарсдан бўшаган болалар тут барги теришга борардилар. «Катта ер» деб айтилидиган жойда сал кам 100 ёшли қайрағоч соясида ўтириб, турли воқеаларни сўзлашарди. Худди шу қайрағочнинг атрофига ҳеч қандай экин экилмасди, экилганда ҳам униб чиқмасди. Айниқса, кимга иш давомида қайрағоч ёнидан қаторлар берилса пахталари ҳам терилмай чала қолар, атрофи жуда соя-салқин бўлишига қарамай ҳосиятсиз эди.

Қайрағоч тарихини қишлоқ одамлари аниқ билмас, билганлари ҳам ўтиб кетгандилар. Шунинг учун ҳам ҳосиятсиз деб билганлар ҳам, ўша қайрағоч фойдали деганлар ҳам шохларини кесиб олишга журъат этолмасди. Ҳамма қайрағоч томонга югуриб қолди. Шулар қаторида мен ҳам болаларга етиб бордим, бордиму йиғлаб юбордим. Чунки қайрағоч шохларини буткул кесиб, каллақлаб қўйган киши менинг дадам эдилар. Қайрағочнинг энг теппа жойидан тушишга ҳозирланаётган дадам бирдан дала бошида йиғлаб келаётган бувимни кўрдилар-да сергак тортдилар. Бу орада қайрағоч шохлари ўзининг неча йиллик оғир юкидан халос бўлиб дадамга раҳмат айтаётганга ўхшарди. Бувимнинг зориллаб йиғлаши-ю, бизнинг ялинишларимизга қарамай дадам кесилган шохларни тартиб билан терардилар.

Қараб турган болаларга «қани ёрдамга» деганларида қишлоқнинг мард ўғил болалари ҳам орқага тисарилди. Чунки қайрағочнинг ёмон оқибатлари ҳаммага аён эди-да.

Бувимни аёллар юринг, бўлар иш бўлди, деб уйга қайтаришди. Ҳаммасидан ҳам қизиги ипак курти пилла ўрашга тушганида бошланди. Орадан бир ҳафта ўтар- ўтмас биз бувимни танийолмай қолдик. Юзлари шунақанги шишиб кетган, бурунлари худди эртақлар каби сеҳрлаб қўйилгандек қип-қизариб шишиб ялтираб кетганди. Ана энди дадам қилган ишларига озгина пушаймон бўлиб акам билан бувимни дўхтирга жўнатдилар. Шифокорлар аниқ бир гапни айтолмай ҳайрон бўлибдилар. Қилинган дори- дармонлар самара бермагач, аёлларнинг гапи билан қайрағоч олдида ирим-сирим қилинди. Буни қарангки, бувимнинг қизарган юзлари, шишиб кетган бурунлари секин-аста қайта бошлади.

Эшитишимча, қайрағоч табиатда фойдали дарахт эмиш, ҳаводаги барча захарли нарсаларни ўзига тортар экан. Шунинг учун ҳаводаги ўта захарли бўлган моддалар фақат қайрағоч туфайли атрофдагиларга зарар бермас экан. Дадамга таъсир қилмай, бувимга озор берган сирли қайрағоч ҳали- ҳам катта ернинг қоқ ўртасида савлат тўкиб турибди. Аммо менинг кўзимга қайрағоч анча кексайиб қолганга ўхшайди.

Маъмура
МАДРАҲИМОВА.

Мактаб сахнаси учун

БУРГА МОНОЛОҒИ

Мени танияпсизми? Мен Мусакул ялқовнинг кўйлагидagi бургаман. Мусакул шу қадар ялқовки, ҳатто қашланишга ҳам эринади. Тишига бўлса бир умр мисвок тегмаган. Яқинда ўқитувчи:

- Ҳа, Мусакул, моро бўлсин, тилла тиш қўйдирибсизми?- деса, Мусакул безрайиб тишини кавагини кўрсатиб турибди.

Мен бўлсам қўйлак йиртигидан мўралаб:

-Тишини ювмагандан сарғайиб «тилло»га айланган,- деворибман. Бу гапимни эшитган болалар қаҳ-қаҳа уриб кулиб юборишди.

Яқинда Мусакул билан аммасиникига бордим. У ерда бир наMAT бор экан, вой-дод, уни ҳеч ҳам эсдан чиқара олмайман. Ўша ерда битта кетворган қиз бурга билан танишиб қолдим. -Юринг мен билан,- десам, «йўқ, ўзингиз шу ерда қолинг»,-дейди. Отам раҳматли: «Агар узоқ яшашни хоҳласанг ялқовни танла»-деб бежиз айтмаган эканлар. Мана Мусакул ялқовни танлаб кам бўлганим йўқ. Ўшанга наMATда қолишни хоҳламадим. Нима қиламан ичкўев бўлиб. Кампир ҳар қаёққа кетиб қолар экан. Бу аҳволда оч қолиш ҳам мумкин. Лекин ўша қизни ҳеч эсдан чиқара олмаяпман. Ялқов бўлса ҳа деганда аммасиникига бора қолмаяпти. Асли, менинг мақсадим сизларга ялқовни гийбат қилиш эмас. Энди, очигини айтсам, каминаи камтаринни боқиб келаётган ушбу ялқовга бир яхшилиқ қилсам дегандим. Яқинда Мусакул ялқовни тугилган куни. Ўшанга энди дўстона маслаҳат-да. Шугинага каттакон мол қашлағич совға қилсангиз. Тугилган кунга барчани таклиф этаман. Бургалар, каналар, битлар дегандай... Кўйлак ичида барчамизга жой етарли. Мусакул ялқовникига ошга-а-а...

(Қўшиқ айтади)

Мен бургаман, бургаман,
Ялқов билан биргаман.
Кир ювишдан гапирманг,
Қўшилмайман кирга ман.

Сакраб-сакраб учаман,
Чақиб олай пича ман.
Қашлансин, қашланмасин,
Ялқов қонин ичаман.

Асли бурга, бургаман,
Ёпишман сурга ман.
Дангаса болаларни,
Илантирай тўрга ман.

Мен бургаман, бургаман,
Ялқов билан биргаман.
Кир ювишдан гапирманг,
Қўшилмайман кирга ман.

Санобар ҚОДИРОВА.

TONGYULDUZI

Ўзбекистон болалари
ва ўсмирларининг
газетаси

Муассислар:
ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ
ДАВЛАТ МАТБУОТ
ҚЎМИТАСИ,
ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ
ХАЛҚ ТАЪЛИМИ
ВАЗИРЛИГИ,
«СОҒЛОМ АВЛОД
УЧУН»
ХАЛҚАРО ХАЙРИЯ
ЖАМФАРМАСИ

БОШ МУҲАРРИР:

Умида

АБДУАЗИМОВА

ТАҲРИР ХАЙЪАТИ:

Шухрат АҲМЕДОВ,
Йўлдош САИДЖОНОВ,
Ойниса МУСУРМОНОВА,
Хотам АБДУРАИМОВ,
Мукаррама МУРОДОВА,
Суннатилла ҚЎЗИЕВ,
Эргашвой САРИҚОВ.

Ношир
«Ijod dunyosi»
нашриёт уйи

Ижарадаги Тошкент
Матбаа комбинатида
офсет усулида 39092
нускада босилди. Ҳажми
2 босма табоқ.
Буюртма - К-7936
Газетани
Абдуҳамид
АБДУҒАФФОРОВ
саҳифалади.
Навбатчи:
Маъмура
МАДРАҲИМОВА

Рўйхатдан ўтиш
тартиби № 000137
Манзилимиз
700129,
Тошкент шаҳар,
Навоий кўчаси 30-уй.

Тел: 144-62-34